

18:27-31 Dan Triumphant

1. Ralbag to Shoftim 18:26

וידמה ששרפו העיר באש כדי שייראו יושבי שאר העיירות אשר נפלו בגורלם מהם וינצחום בקלות יותר מצד נפול פחדם עליהם:

It appears that they burned the city in fire so that the residents of the other cities in their portion would fear, and they could defeat them more easily as a result of this fear.

2. Radak to Shoftim 18:27

ויתכן כי כשנכנסו בני דן בעיר פתאום נכנסו כי הם לא היו מרגישים ולא היו נשמרים מהם ושלחו אש בעיר להבהיל העם ולא יהיה פנאי לאדם להשיב מלחמה בין האש והמלחמה שעשו להם בני דן.

או אפשר כי היתה מלאה גלולים ולפיכך שרפוה ואף על פי שהם הקימו הפסל להם הית' כוונתם לשמים...

It is possible that when Dan entered the city they did it suddenly, for the city was not aware and was not on guard for them. They set the city on fire to frighten the nation, and no one would be able to respond in battle between the fire and the war by the people of Dan. Or, perhaps the city was filled with idols and therefore they burned it. Even though they established their own idol, they intended it for Heaven...

3. Radak to Shoftim 18:29

שלא תחשוב כי ראש המשפחה ההיא אשר באו לליש היה שמו דן

Lest you think the head of the family that came to Layish was named "Dan".

4. Rashi to Shoftim 18:30

עד יום גלות הארץ - בימי סנחריב בגלו' ראשונה:

"Until the day the land was exiled" – in the time of Sancherev, the first exile.

5. Ralbag to Shoftim 18:29

"יום גלות הארץ" לא יתכן שיאמר על יום גלות בימי צדקיה, שכבר עברו כמה מנהיגים ביערו ע"ג מן הארץ כמו שמואל ושאוול ודוד ורבים זולתם אחריהם. ואולם אמר "עד יום גלות הארץ" כי יתכן שגלתה הארץ ההיא כשעשו הרע ישראל בעיני ד' עד שהקים ד' לישראל מושיע ושבו לארצם. ויתכן שגלתה הארץ ההיא בימי יבין מלך כנען, שברחו להם שבט דן ועברו מעבר לירדן, כמו שאמרו דבורה וברק "ודן למה יגור אניות." ואיך שהיה הוא מבואר שיום גלות הארץ היה קודם מות עלי, וזה שהפסל ההוא לא נתקיים להם כי אם כל ימי היות בית האלקים בשילה.

"The day the land was exiled" cannot speak of the exile in the days of Tzidkiyah, for by then many leaders who had destroyed idolatry from the land had already passed, like Shemuel, Shaul, David and many others.

But it said "until the day the land was exiled" because that land may have been exiled when Israel did what was bad in the eyes of Gd, until Gd established a saviour for Israel and they returned to their land. And that land may have been exiled in the days of King Yavin of Canaan, when Dan fled and crossed the Yarden, as Devorah and Barak said, "And Dan, why do you reside on boats?"

However it was, it is clear that the day the land was exiled was before Eli's death, so that the idol did not remain for them, only as long as the House of Gd was in Shiloh.

6. Radak to Shoftim 18:30

מדריך הסברא נראה כי "עד יום גלות הארץ" הוא יום שגלה הארון... והפסוק האחר שנאמר כאן גם כן מוכיח, שאמר "כל ימי היות בית האלקים בשילה"...

Logically, it appears that "until the day the land was exiled" was the day the Aron was exiled... And the other verse here also demonstrates it, saying, "As long as the House of Gd was in Shiloh."

Moshe's grandson??

7. Talmud, Bava Batra 109b-110a

הא גופא קשיא אמרת "והוא לוי" אלמא מלוי אתי, "ממשפחת יהודה" אלמא מיהודה אתי! אלא לאו דאבוה מלוי ואימיה מיהודה וקאמר ממשפחת יהודה? אמר רבא בר רב חנן: לא, גברא דשמיה לוי. אי הכי היינו דקאמר מיכה "עתה ידעתי כי ייטיב ד' לי כי היה לי הלוי לכהן!" אין, דאיתרמי ליה גברא דשמיה לוי.

וכי לוי שמו? והלא יהונתן שמו, שנאמ' "ויהונתן בן גרשם בן מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני!" אמר ליה: וליטעמך, וכי בן מנשה הוא? והלא בן משה הוא, דכתיב "בני משה גרשם ואליעזר!" אלא מתוך שעשה מעשה מנשה, תלאו הכתוב במנשה. הכא נמי מתוך שעשה מעשה מנשה דאתי מיהודה, תלאו הכתוב ביהודה. אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מכאן שתולין את הקלקלה במקולקל...

אמר רבי אלעזר לעולם ידבק אדם בטובים שהרי משה שנשא בת יתרו יצא ממנו יהונתן אהרן שנשא בת עמינדב יצא ממנו פנחס ופנחס לאו מיתרו אתי והא כתיב ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לע"ז לא דאתי מיוסף שפטט ביצרו...

אמרו לו: לאו משה קא אתית דכתיב ביה "אל תקרב הלום"? לאו משה קא אתית דכתיב ביה "מה זה בידך"? לאו משה קא אתית דכתיב ביה "ואתה פה עמוד עמדי" - תעשה כהן לע"ז!?

אמר להן כך מקובלני מבית אבי אבא לעולם ישכיר אדם עצמו לע"ז ואל יצטרך לבריות והוא סבר לע"ז ממש ולא היא אלא ע"ז עבודה שזרה לו כדאמר ליה רב לרב כהנא נטוש נבילתא בשוקא ושקול אגרא ולא תימא גברא רבא אנא וזילא בי מילתא.

כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר מינהו על האוצרות שנאמר ושבואל בן גרשם בן מנשה נגיד על האוצרות וכי שבואל שמו והלא יהונתן שמו א"ר יוחנן ששב לקל בכל לבו

This is self-contradictory; you say "He was a Levi", so he is from Levi, "from the family of Yehudah", so he is from Yehudah! Rather, isn't it that his father is from Levi and his mother from Yehudah, and he is called "from the family of Yehudah"? Rava bar Rav Chanan replied: No; he was a man named Levi. If so, then why did Michah say, "Now I know that Gd will benefit me, for I have a Levi as priest?" Yes – he found a man named Levi.

But is his name Levi? Wasn't his name Yehonatan, as in 18:30? He replied: Even according to your view, was he a descendant of Menasheh? Wasn't he a descendant of Moshe, as it is written, "The sons of Moshe: Gershom and Eliezer (Divrei haYamim I 23:15)"! Rather: He acted like Menasheh, and so the text associated him with Menasheh, and similarly, he acted like Menasheh, who came from Yehudah, and so the text associated him with Yehudah. Rabbi Yochanan cited Rabbi Shimon bar Yochai: We see here that we link corruption with the corrupt...

Rabb Elazar said: One should always stick with the good, for Moshe married Yitro's daughter and Yehonatan emerged from him, and Aharon married [Elisheva] the daughter of Aminadav and Pinchas emerged from him. But was Pinchas not from Yitro? It is written, "And Elazar the son of Aharon married from the daughters of Putiel for a wife," isn't this that she came from Yitro, who fattened (*pitem*) calves for idolatry? No; he came from Yosef, who belittled (*pitpe*) his desire... They said to him: Do you not come from Moshe, of whom it says, "Do not come near (*halom*)?" Do you not come from Moshe, of whom it says, "What is this (*zeh*) in your hand"? Do you not come from Moshe, of whom it says, "And you here (*po*h), stand with Me" – shall you become a priest for idolatry?!

He replied to them, "This is my tradition from my grandfather: One should hire himself out to avodah zarah and not need others." He thought this meant actual avodah zarah [idolatry], but it is not so – it meant avodah [work] which is zarah [foreign] to him, as Rav told Rav Kahana, "Throw carcasses in the market and accept payment, and don't say, 'I am a great man, and this is degrading for me.'"

When [King] David say that money was especially beloved to him, he appointed him upon the storehouses, as Divrei haYamim I 26:24 says, "And Shevuel ben Gershom ben Menasheh was the head of the storehouses." Was his name Shevuel? His name was Yehonatan! Rabbi Yochanan said: He returned to Gd wholeheartedly.

8. Talmud, Nedarim 81a

ומפני מה אין מצויין ת"ח לצאת ת"ח מבניהן? אמר רב יוסף שלא יאמרו תורה ירושה היא להם. רב ששת בריה דרב אידי אומר כדי שלא יתגדרו על הצבור. מר זוטרא אומר מפני שהן מתגברין על הצבור. רב אשי אומר משום דקרו לאינשי חמרי. רבינא אומר שאין מברכין בתורה תחלה.

Why isn't it common for Torah scholars to have Torah scholars among their children? Rav Yosef: Lest people say Torah is an inheritance. Rav Sheshet breih d'Rav Idi: Lest they lord it over the community. Mar Zuta: Because they lord it over the community. Rav Ashi: Because they call people 'donkeys'. Raveina: Because they don't recite the berachah before studying Torah.

9. Midrash, Mechilta d'R' Yishmael, Parshat Yitro (Amalek) 1

"נכריה", ר' יהושע אומר: ארץ נכריה היתה לו ודאי. ר' אלעזר המודעי אומר, בארץ נכריה [נכר קה]... שבשעה שאמר משה ליתרו, תן לי צפורה בתך לאשה, אמר לו יתרו, קבל עליך דבר זה שאומר לך ואני נותנה לך לאשה, אמר לו מהו, אמר לו בן שיהיה לך תחלה יהיה לעבודה זרה, מכאן ואילך לשם שמים, וקבל עליו. אמר לו השבע לי, וישבע לו, שנ' "ויואל משה". אין אלה אלא לשון שבועה... לפיכך הקדים המלאך להרוג את משה...

"Foreign [land]" – Rabbi Yehoshua said: It certainly was a foreign land to him. Rabbi Elazar haModai said: It was a land of a foreign god [*nechar Kah*]... When Moshe said to Yitro, "Give me your daughter Tziporah for a wife," Yitro replied, "Accept that which I will tell you, and I will give her to you for a wife." He said, "What is it?" He said, "Your first son shall be for idolatry, and afterward for Heaven." He accepted it. Yitro said, "Swear to me," and he swore to him, as it says, "*Vayoe*l Moshe," and *alah* is an oath... Therefore, the *malach* came to kill Moshe...